Anca Mărtinaş

Vladimir Ghika

Prinţul cerşetor de iubire pentru Cristos

VELAR

Editura ARCB

Texte originale în italiană
Anca Mărtinaş

Traducere în română
Cristina Grigore

Fotografii
Postulatura, Arhiva Vladimir Ghika, Bucureşti
Arhiva Editura Velar
Fotolia (p. 20, © fredredhat; p. 45, © Mykola Mazuryk)

Consiliere editorială
Oscar Serra

Grafică
Pier Rocco Gianati

© 2013 *Editrice VELAR*
24020 Gorle, Bg
www.velar.it
ISBN 978-88-7135-823-9

© 2013 *Editura ARCB*
Str. General Henri Mathias Berthelot, 19
010164, Bucureşti, ROMÂNIA
www.arcb.ro
ISBN 978-973-1891-75-0

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MĂRTINAŞ GIULIMONDI, ANCA
Vladimir Ghika: prinţul cerşetor de iubire pentru Cristos / Anca Mărtinaş; trad.: Cristina Grigore - Bucureşti: Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice, 2013
ISBN 978-973-1891-75-0

I. Grigore, Cristina (trad.)

282 (498+44) Ghika,Vl.(0:82-94)
821.135.1-94

Toate drepturile de traducere şi reproducere,
cu orice mijloc,
sunt rezervate pentru toate ţările.

Cine este bărbatul din fotografie?

„Un preot”, ar spune oricine, la vederea reverendei pe care o poartă.
„Moș Crăciun!”, ar putea exclama un co-

În pagina precedentă: Mons. Ghika, în pragul unei Biserici din Bucureşti, ca şi cum şi-ar aştepta pătimirea

pil, încântat de părul lui alb, de barbă şi chiar de vârsta care corespunde perfect cu cel ce aduce daruri de Crăciun.

„Un filosof", ar putea gândi altcineva, datorită privirii sale gânditoare, erudite, deşi e îndreptată cu smerenie în jos.

„Un om care a cunoscut suferinţa", ar spune poate o altă persoană, impresionată de chipul îmbătrânit care aminteşte de *Passio Christi*, acele trăsături omeneşti dureroase impregnate pentru totdeauna pe Sfântul Giulgiu.

Jocul presupunerilor ar putea continua încă mult timp, dar ipotezele nu au niciun sens deoarece, în ceea ce-l priveşte pe omul din fotografia alăturată există certitudini, nu numai despre identitatea sa civilă, ci mai ales despre identitatea sa misionară, de păstor de suflete. Aceasta din urmă era atât de predominantă, încât oamenii de pe vremea lui nu-l mai strigau pe nume, ci aproape întotdeauna cu apelativul „MONSENIORE", care mai târziu urma să capete alte două caracteristici ce i-au fost atribuite de poporul credincios: Monseniorul „sfânt şi martir".

„Fortul n. 13 Jilava" (Fortul Militar Nr. 13 Jilava). Este numele temutei închisori politice, în apropiere de Bucureşti, loc al martiriului lui Vladimir Ghika

Bărbatul din fotografia alăturată, care a trăit ca un sfânt şi a murit ca un martir nu este altul decât Slujitorul lui Dumnezeu Vladimir Ghika, preot român. Avea 80 de ani, la 16 mai 1954, zi în care a împlinit actul suprem al vieţii sale: încredinţarea sufletului său lui Dumnezeu, în închisoarea politică de la Jilava, aflată în apropiere de Bucureşti. Regimul totalitar comunist îl condamnase la trei ani de închisoare pentru complicitate la crime de înaltă trădare, o acuzaţie cu totul nefondată, întrucât Vladimir Ghika nu putea trăda un regim pe care nu-l slujise.

De la principe la cerșetor de iubire pentru Cristos

Nu-L iubim pe Dumnezeu
așa cum se cuvine dacă, iubindu-L,
nu știm să-L facem iubit
(V. GHIKA – *„Pensées pour la suite des jours”,* nr. 495)

În aglomeratele capitale europene, un tânăr român, Vladimir Ghika, s-a dedicat propriei formări profesionale și spirituale. Cu cât studia mai mult materiile științifice și umane, cu atât devenea mai interesat de teologie

Trebuie spus încă de la început că Vladimir Ghika, preotul cu reverenda veche și uzată, așa cum este amintit adesea, provenea dintr-o familie română princiară. Născut în ziua de Crăciun a anului 1873, la Constantinopol, astăzi Istanbul, unde tatăl lui era ambasadorul României, Vladimir, nepot al ultimului domnitor al Moldovei, părea a fi destinat carierei diplomatice încă de la naștere. A primit o educație potrivită cu statutul său și a continuat studiile la Toulouse și Paris unde i-a cunoscut pe cei mai rafinați intelectuali ai epocii, devenind el însuși o personalitate ilustră, cunoscută

Ce viitor strălucit şi fericit nu visează oare principesa Alexandra pentru micuţul ei Vladimir?

şi apreciată în mediul academic şi în cercurile intelectualilor din marile oraşe europene.

Cu toate acestea, poporul credincios nu-l venerează astăzi ca om de cultură şi mare teolog de viţă nobilă, ci pentru că Vladimir Ghika a fost un apostol al secolului al XX-lea, un principe al caritătii şi în acelaşi timp un cerşetor de iubire faţă de Cristos.

Asemenea tuturor marilor sfinţi care l-au iubit pe Dumnezeu mai presus de ei înşişi şi de orice alt lucru de pe pământ, nici Vladimir nu putea ţine doar pentru sine acest foc, ci dorea cu ardoare să-l vadă arzând în multe alte inimi. Aşa s-a transformat principele din naştere în cerşetor de iubire faţă de Dumnezeu. Un cerşetor blând în cuvinte, dar tenace în rugăciune, care nu renunţa niciodată după primul refuz, ci continua să bată la porţile sufletelor pentru a le deschide spre iubirea lui Dumnezeu. Şi a făcut acest lucru prin rugăciuni şi mortificări continue, cu bunătate şi dăruire faţă de aproapele, cu puterea inteligenţei şi a culturii, cu exemplul vieţii de sfinţenie şi al morţii sale martirice.

Sunt mulţi cei care au primit haruri spirituale, care au primit darul de a-şi vedea propriul suflet transformat sub îndrumarea monseniorului Vladimir Ghika. Printre aceştia, sunt şi unele cazuri dificile, de suflete care nu mai aveau nici cea mai mică speranţă de a mai ajunge la Dumnezeu. Şi aceste haruri continuă şi astăzi prin mijlocirea Sluijtorului lui Dumnezeu, Vladimir Ghika, cerşetorul de iubire faţă de Dumnezeu.

Principele consacrat Regelui Universului

În acea dimineaţă de 7 octombrie 1923, în Capela Lazariştilor din Paris, razele soarelui

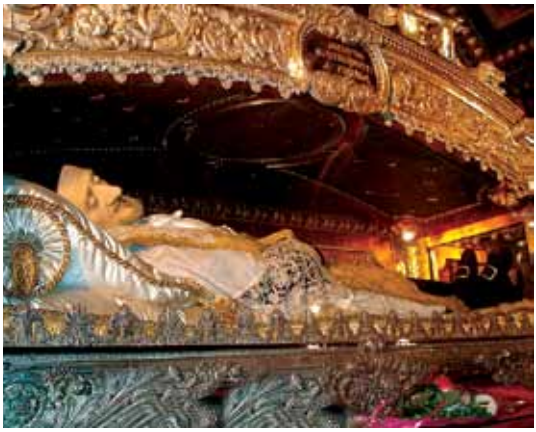

Capela Sf. Vincenţiu de Paul a Părinţilor Lazarişti din Paris (detaliu). Aici a fost hirotonit preot Vladimir Ghika la 7 octombrie 1923

tomnatic păreau mai dornice ca oricând să ia parte la o ceremonie în care un principe al acestei lumi era prosternat în faţa lui Cristos Regele Universului, pentru a-i dărui propria viaţă.

Razele de lumină se întreceau în a străpunge ferestrele cu vitralii ce reprezentau episoade din viaţa Sfântului Vincenţiu de Paul şi, după ce le traversau şi le înviorau, se aşezau liniştite pe pardoseală, ca şi cum ar fi vrut să fie martore la un moment de har atât de mare.

Cel prosternat la pământ, cu braţele întinse ca pe cruce şi cu faţa îndreptată spre pardoseală era chiar el, principele Vladimir, îmbrăcat în veşminte liturgice, în faţa grandiosului altar încununat cu urna de cristal ce păstrează trupul lui Vincenţiu de Paul, sfântul săracilor.

„Sancta Maria, ora pro nobis, Sancta Dei Genitrix, ora pro nobis", cânta celebrantul, cardinalul Louis-Ernest Dubois, Arhiepiscop de Paris, împreună cu corul de credincioşi reuniţi în Capela Lazariştilor. Erau momente intense în care până şi timpul părea că se oprise pentru a implora harul divin asupra principelui care alesese calea regească a Crucii. Până şi cei 50 de ani de viaţă care precedase-

Copilul Vladimir, cu privire atentă şi întrebătoare asupra lumii care îi surâde

ră hirotonirea sa preoțească păreau să stea dinaintea lui pentru a da mărturie că era pe deplin vrednic de darul de a deveni slujitorul lui Dumnezeu.

Dar, mai presus de glasurile corului, în sufletul şi în mintea lui se înălța mai puternic un alt Glas care avea să însoțească fiecare clipă a viitoarei sale vieți de preot cu întrebarea: „O preotul Meu, cum vei cuteza tu să Mă sacrifici cu adevărat şi în întregime, dacă mai înainte nu te-ai sacrificat pe tine însuți cu adevărat şi în întregime?".

Această întrebare va fi unitatea de măsură pentru toată viața preoțească a lui Vladimir Ghika, ce se va încheia într-o mizeră celulă de închisoare, la 16 mai 1954. Atunci nu va mai auzi *Litania tuturor sfinților*, cum s-a întâmplat la consacrarea sa într-o splendidă biserică din Paris, ci doar slabe lovituri în alfabetul Morse care prin zidurile închisorii – ca zeci de clopote minuscule – anunțau printre deținuți moartea celui pe care îl numiseră „Sfântul".

Apropierea de Dumnezeu

Preot la aproape 50 de ani? Am putea crede că e o decizie puțin tardivă şi ne-am putea întreba ce a făcut Vladimir Ghika în jumătatea de secol care a precedat misiunea sa preoțească, începută în acel 7 octombrie 1923. O cercetare mai atentă a biografiei lui demonstrează

că tocmai anii dedicaţi studiului, apostolatului laic şi implicării concrete în favoarea aproapelui, anii de călătorii şi de întâlniri cu persoane speciale au fost cei care au declanşat în el dorinţa puternică de a se dărui lui Dumnezeu în mod concret şi deplin.

Încă de la vârsta de cinci ani îl aflăm într-o şcoală din Franţa: la Toulouse, unde va primi prima instruire şcolară, revenind în România numai în vacanţe. În 1895 Vladimir s-a înscris la Facultatea de Ştiinţe Politice la Paris, oraş unde urmează simultan cursuri de medicină, botanică, arte, litere, filosofie, istorie şi drept.

Interesul din tinereţe pentru teologie l-a apropiat într-un mod deosebit de catolicism, pe care a voit să-l aprofundeze mai ales după ce a cunoscut suflete nobile de o caritate vie şi autentică.

Adolescentul Vladimir, cu puternica dorinţă de cunoaştere întipărită în privire

Vladimir împreună cu fratele Dimitrie Ghika (1875-1967), care va urma cariera diplomatică

Ajuns la Dumnezeu prin aproapele

Nimic nu ni-L apropie mai mult pe Dumnezeu decât aproapele.
(V. GHIKA – *„Pensées pour la suite des jours”,* nr. 14)

În 1898 îl întâlnim la Roma, unde studiază la Colegiul Sfântul Toma, viitoarea Universitate *Angelicum*, a Părinților Dominicani, obținând licența în filosofie și doctoratul în teologie. Aceea a fost perioada în care principele Vladimir a decis să facă parte din Biserica Catolică. A făcut profesiunea de credință catolică la 13 aprilie 1902, în Biserica Sfânta Sabina din Roma. A păstrat însă mereu un profund respectuos față de valorile Bisericii Ortodoxe în care fusese botezat. Celor care îl întrebau despre motivul acestei alegeri, le răspundea că devenise catolic pentru „a fi un ortodox mai bun”.

Trebuie subliniat faptul că Vladimir Ghika a cultivat mereu și a manifestat o dorință in-

Universitatea Pontificală Sf. Toma de Aquino (Angelicum) din Roma, unde Vladimir va aprofunda studiile de filosofie şi teologie.

tensă pentru unitatea creștinilor, așa cum dau mărturie scrierile sale și amintirile numeroșilor săi fii spirituali. Mai mult, odată devenit preot, Vladimir a primit de la Papa Pius al XI-lea permisiunea de a celebra Sfânta Liturghie atât în ritul latin cât și în cel bizantin, precum și facultatea de a-și desfășura activitatea în orice parte a lumii, în favoarea celor mai felurite categorii de credincioși. Această concesie pontificală s-a datorat extraordinarei activități apostolice a lui Vladimir, într-atât încât Pius al XI-lea l-a numit „marele vagabond apostolic".

Legat de alegerea lui de a deveni catolic, există un detaliu care nu trebuie trecut cu vederea, deoarece explică, măcar în parte, de ce a devenit preot la o vârstă atât de neobișnuită. Mama lui, Alexandrina Moret de Blaremberg (descendentă a lui Henric al IV-lea, regele Franței), era foarte legată de Biserica Ortodoxă. De aceea, alegerea fiului ei de a deveni catolic a fost o adevărată lovitură pentru ea, într-atât încât nu a reușit niciodată să o înțeleagă și să o accepte.

Într-un asemenea context ne putem imagina lupta interioară pe care a trăit-o Vladimir, care ar fi vrut să devină preot imediat după îmbrățișarea credinței catolice. Dar cum ar fi putut el, care predica și susținea caritatea creștină, să-i nege propriei mame această caritate, provocându-i o neplăcere? Să ne amintim că de fapt caritatea creștină nu se traduce numai prin acte de binefacere, ci constă și în evitarea cuvintelor care ar putea răni, a judecăților care ar putea îndurera și a deciziilor care ar putea fi motiv de suferință pentru o altă persoană. Împărțit în mod dureros între dorința de a se consacra imediat lui Cristos și grija de a o scuti pe mama lui de o ulterioară suferință, i-a cerut sfatul Sfântului Părinte Papa Pius al X-lea, care i-a sugerat să renunțe,

Ştiinţe politice, medicină, botanică, arte, litere, filosofie, istorie şi drept: acestea sunt câteva dintre itinerariile de studiu care îl vor conduce pe tânărul Vladimir Ghika spre căutarea lui Dumnezeu, spre interesul pentru teologie şi apropierea de catolicism

În Bazilica Sfânta Sabina din Roma, Vladimir a devenit catolic pentru „a fi un ortodox mai bun”

măcar pentru o vreme, la dorința de a deveni preot și să se dedice apostolatului laic, lucru pe care Vladimir l-a făcut imediat.

Mai apoi s-a convins aproape cu totul că putea face mai mult bine sufletelor rămânând în mijlocul lor și dându-le exemplu de trăire deplină a angajamentului creștin chiar dacă este laic. Însă tot sufletele de care se apropia au fost cele care au reaprins în el dorința arzătoare după preoție: „O singură Liturghie celebrată de tine va face infinit mai mult pentru suflete decât tot binele pe care li-l poți face cu acțiunea ta rămânând în lume”.

O întâlnire providențială

Anul 1904 marchează un alt moment important pentru viitoarea sa activitate apostolică. La Salonic, în Grecia, unde se afla pentru studii de filosofie și teologie, o întâlnește pe Sora Vincenza (Eleonora Pucci), din congregația Fiicele Carității ale Sfântului Vincențiu de Paul. A fost o întâlnire providențială care l-a ajutat să contureze proiectul său pentru operele de caritate.

Într-adevăr, în 1906, Vladimir înființea-

Întâlnirea providenţială cu Sr. Vincenza (Eleonora Pucci), a Fiicelor Caritǎţii Sf. Vincenţiu de Paul, a marcat începutul unui autentic proiect de caritate

ză grupul Damelor de Caritate şi deschide la Bucureşti primul ambulatoriu medical gratuit „Bethleem Mariae".

Sunt ani de implicare asiduă în opere de natură social-caritabilă, cu contribuţii preţioase la asistenţa medicală a celor nevoiaşi.

Trebuie amintită abnegaţia lui în acordarea de ajutor Serviciilor Sanitare, în timpul Războiului din Balcani, din 1913, şi dăruirea lui plină de curaj în îngrijirea bolnavilor de holeră de la Zimnicea (România) care a fost premiată cu o medalie militară ca distincţie, deşi Vladimir era civil.

Desen de Vladimir Ghika reprezentând un craniu de berbec şi semnătura lui, care trimite la celebrul avertisment: „Sic transit gloria mundi”

Dimineaţa diplomat, la prânz infirmier…

Şi Italia a cunoscut şi beneficiat de implicarea lui în asistenţa social-sanitară în timpul Primului Război Mondial, când s-a ocupat nu numai de misiunile diplomatice, ci şi de răniţii de război şi de bolnavii de tuberculoză. În ianuarie 1915 îl găsim la Avezzano acordând ajutor supravieţuitorilor cutremurului catastrofal. S-ar putea spune că în perioada italiană, Vladimir Ghika dimineaţa purta veşminte de diplomat, la prânz era infirmier şi brancardier, iar seara asistent social. Ni-l putem imagina umblând printre răniţi, vorbind puţin sau deloc, dar cu mâinile mereu ocupate să îngrijească, să cureţe, să şteargă lacrimi de pe chipuri îndurerate şi stropi de sudoare de pe frunţi înfierbântate. Când făcea bine avea un moto al său: „Adevărata milă este mută şi are mâini agile” *(V. Ghika – „Pensées pour la suite des jours”, n.254*).

În anii următori, începând din 1920 până la hirotonirea sa preoţească din 1923, principele Vladimir va desfăşura la Paris numeroase şi rodnice activităţi culturale, religioase şi diplomatice. Dar încotro se va îndrepta viaţa lui din momentul în care i se va consacra lui Cristos, ca preot?

Trebuie precizat că slujirea lui preoţească cuprinde două etape: Paris, între 1923 şi 1939, şi Bucureşti, între 1939 şi 1954, anul morţii.

Datorită necesităţii de a condensa în doar câteva pagini treizeci de ani de viaţă preoţească intensă a Monseniorului Ghika, vom încerca să descriem numai trăsăturile esenţiale ale slujirii sale, cu ajutorul câtorva episoade sugestive care vorbesc de la sine şi care descriu fascinanta figură spirituală a Monseniorului Vladimir Ghika.

Curajul misionar

Nu ar servi la nimic să spunem ziua exactă a sosirii Monseniorului Ghika în întinsa periferie pariziană dintre cartierele Gentilly şi Villejuif, deoarece indiferent de zi sau de lună peisajul era mereu acelaşi: noroi, barăci, grămezi de gunoi, sărăcie şi mânie, multă mânie împotriva lui Dumnezeu şi a lumii întregi.

Oricum, pentru a avea un punct de referinţă în timp, putem spune că sosirea lui în această – să-i zicem aşa –, *cour des miracles* („curte a miracolelor") a secolului al XX-lea, locuită de cei mai lipsiţi, din punct de vedere material şi spiritual, a avut loc în 1925, la doi ani după hirotonirea sa preoţească.

Acolo preoţii nu erau iubiţi, asta şi datorită faptului că ideologia marxistă a fost mai iute decât ei şi a sosit înaintea lor printre barăcile din Villejuif, precedând Cuvântul lui Dumnezeu.

De aceea, ne putem doar imagina ce fel de priviri, de expresii şi de gesturi l-au întâmpinat

Sărăcăcioasa locuinţă a Monseniorului Ghika în cartierul Villejuif, de la periferia pariziană: dacă Regele Universului a venit în această lume într-un staul, un principe pe bună dreptate poate trăi într-o baracă

pe Vladimir Ghika, ajuns într-o bună zi acolo cu valiza lui neagră din carton. O indiferență dușmănoasă: aceasta este expresia care descrie cel mai bine primirea cu care a fost întâmpinat de locuitorii mahalalei pariziene.

Copiii însă, care nu cunosc ura fiind liberi de prejudecăţi şi ideologii, au fost primii care s-au simţit atraşi de curiozitatea de a cunoaşte intenţiile acelui preot cu barba lungă şi părul alb care transformase o baracă de lemn într-o capelă, lăsând pentru sine un colţişor mobilat doar cu o bancă folosită pentru a dormi. Acel „Moş Crăciun" – cum îl porecliseră – avea să le aducă darul cel mai mare pe care cineva şi l-ar fi putut dori: pe Isus, Cel ce avea să facă viaţa lor să renască în speranță adevărată. „Părinte, putem veni să vedem Liturghia ta?", a întrebat un grup de fetițe. Aceste trei sau patru copile au fost primii credincioși ai „domnului paroh" – *Monsieur le Curé* – cum îl numeau la început. Apoi, acestea au adus cu ele alte prietene și prieteni, și tot așa…

Cum a reuşit „abatele Vladimir" să şi-i apropie, nu-i greu de înţeles, cunoscând modul lui de a trata fiecare persoană ca pe un sălaş al lui Cristos. Pentru el, copiii din maha-

Monseniorul Ghika îi ia sub ocrotirea sa pe micii sărmani

La Paris, împreună cu marele său prieten Jacques Maritain

lalele pariziene meritau aceeaşi atenţie şi acelaşi respect pe care l-ar fi acordat prietenilor săi scriitori, pictori şi filosofi care erau primiţi ca nişte regi în toate marile saloane culturale europene. Ba mai mult, cu siguranţă nu exagerăm să considerăm că, dacă i-ar fi avut în faţa sa, în acelaşi timp, pe marele său prieten Jacques Maritain şi pe unul dintre copiii din mahalale, analfabet şi cu pantalonii plini de petice, i-ar fi spus filosofului: „Dragă Jacques, să ascultăm mai întâi ce are să ne povestească micuţul nostru prieten. Cu siguranţă vom avea amândoi ceva de învăţat de la el”.

Se strângeau în jurul lui băieţi şi fete, care poate că nici nu văzuseră vreodată centrul Parisului, şi care-i ascultau fascinaţi povestirile despre călătoriile lui prin lumea întreagă. Închideau ochii, îşi imaginau că sunt eroii acelor istorisiri şi astfel cunoaşterea lumii devenea deodată la îndemâna visurilor lor.

Actuala biserică parohială Sf. Tereza a Pruncului Isus, fondată de Monseniorul Ghika în cartierul Villejuif şi construită în 1934 de Arhiepiscopul de Paris de atunci, Jean Verdier

„Abatele" îi asculta, se interesa de viaţa lor, de familiile lor, de jocurile lor, de modul în care îşi petreceau timpul, pentru a le oferi apoi perspectiva a ceva mai antrenant şi mai autentic decât hoinăreala pe străzi. Cu ajutorul unui prieten preot, a reuşit să formeze un cor pentru cântări gregoriene, foarte apreciat.

Miracolele nu au însă loc fără ca cineva să le fi cerut cu ardoare şi insistenţă. Aşa s-a întâmplat şi în cazul minunii referitoare la înfiinţarea comunităţii din Villejuif.

În stufoasa corespondenţă a lui Vladimir Ghika a fost găsită şi o scrisoare a unei fetiţe dintr-un pension din Blois care i-a scris după ce a aflat din ziare despre înfiinţarea acelei noi parohii în cartierul rău famat din Paris. Îl informa că ea, împreună cu prietenele ei, oferiseră pentru reuşita acestui proiect 520 de împărtăşanii, 1.750 de mortificări, 63 de plimbări la care au renunţat şi 127 de abţineri de la dulciuri.

Ce să mai spunem… atunci când copiii, atât de bineplăcuţi lui Dumnezeu, se ajută între ei cu rugăciuni şi renunţări, nu ne putem aştepta decât la minuni.

În scurt timp, micuţilor din Villejuif li s-au alăturat părinţii, uimiţi de faptul că fiii lor nu mai erau nişte derbedei. Apoi au venit şi alte rude şi cunoscuţi şi, zi după zi, baraca amenajată ca o capelă s-a umplut tot mai mult, până ce a devenit prea mică pentru a-i găzdui pe toţi cei care veneau să primească acea adiere de aer proaspăt, sănătos şi plin de speranţă care se respira de ceva vreme în cartierul lor sărăcăcios. De când venise acel preot cu nume străin, dar pe care îl simţeau puternic ca pe unul de-al lor, se întâmpla ceva minunat în vieţile lor: deveniseră o comunitate în care pătrunsese armonia.

Văzând noua şi numeroasa comunitate de credincioşi care se formase, Cardinalul Jean Verdier, noul Arhiepiscop de Paris, a decis să construiască acolo una dintre noile parohii ale oraşului. Pius al XI-lea i-a acordat lui Vladimir Ghika titlul de Monsenior, apelativ cu care oamenii din România continuă să-l cheme şi astăzi, nu atât pentru a sublinia nobleţea de sânge a lui Ghika Vladimir, cât mai ales gradul înalt al nobleţei credinţei lui în Cristos.

„Monseniorul" a fost prezent „la toate răscrucile carităţii", cum spunea despre el prietenul său Jacques Maritain, şi nu numai *mahalaua* pariziană a cunoscut activitatea sa asiduă de evanghelizare şi de ajutor în favoarea celor săraci şi suferinzi.

Trebuie subliniat că de fapt caritatea lui nu se limita la cei săraci, bolnavi şi la victimele calamităţilor naturale, ci era îndreptată mai ales spre cei care erau departe de Dumnezeu, deoarece pentru el cea mai mare sărăcie, boală şi calamitate era absenţa lui Dumnezeu din viaţa omului.

Tenace în activitatea de evanghelizare şi catehizare, a rămas un neobosit confesor şi un apostol al sacramentelor

Omul cel mai puternic

Cel ce se despoaie pentru ceilalţi,
se îmbracă întru Cristos
(V. GHIKA – *„Pensées pour la suite des jours”*, nr. 5)

Readucerea oiţelor rătăcite în casa Tatălui: acesta a fost principalul apostolat căruia i s-a dedicat Vladimir Ghika. Iar cine îşi imaginează că o astfel de misiune este simplă, se înşeală. Sufletele nu sunt aduse la Tatăl cu autoritatea legii şi cu forţa, aşa cum se face cu minorii fugiţi de acasă. Cu sufletele lucrurile stau altfel. Reîntoarcerea lor este autentică numai atunci când este făcută în deplină libertate şi din toată inima. E nevoie de iubire, de răbdare şi mai ales de intervenţia divină pentru a putea deschide anumite inimi împietrite prea mult cu trecerea timpului. Pe scurt, e nevoie de ajutor. Iar Monseniorul se lăsa ajutat în misiunea sa dificilă de credincioşi, care ofereau rugăciuni şi jertfe după intenţiile sale apostolice.

Rugăciunea, îndeosebi a celor mici, suferinzi, era ajutorul cel mai puternic şi preţios pentru apostolatul lui Vladimir Ghika

Cu cât erau mai intense rugăciunile lor şi mai mari sacrificiile, cu atât rezultatele erau mai rapide, mai eficiente şi mai durabile. Cu ajutorul lor preţios, Ghika dobândea de la Dumnezeu vindecări miraculoase, fizice şi mai ales spirituale.

Iată mărturia lui Vladimir Ghika despre puterea rugăciunii şi a jertfei, relatată în cartea *Monseniorul*, scrisă de Horia Cosmovici, preot şi fiu spiritual predilect al lui Ghika:

„Omul cel mai puternic pe care l-am cunoscut a fost un tânăr, la Roma, care nu putea să mişte nici un

deget fără a avea dureri atroce. Era fiul unui ateu, revoltat împotriva Bisericii şi mai ales a preoţilor ei. Printr-un apel providenţial am fost chemat la căpătâiul acestui muribund. Tatăl său s-a înfuriat după ce a aflat de vizita mea. M-a pândit când am venit a doua oară şi, strigând la mine, mi-a spus să plec imediat, că altfel mă aruncă pe fereastră în stradă. A vrut să închidă uşa, dar, slab şi subţire cum sunt, până să închidă el uşa, eu, cu un gest brusc, m-am strecurat în casă. A mai bodogănit el, chiar cu ameninţări, dar m-a lăsat să intru la fiul său.

Mai târziu, când mă găsea în camera bolnavului, se retrăgea discret. Drumul se eliberase cu totul. Devenisem un fel de obişnuit al casei. Eram acceptat şi chiar aşteptat…

Am început să mă rog împreună cu tânărul. Într-o zi, după ce s-a mărturisit şi s-a împărtăşit la liturghia pe care am spus-o la el în cameră, tânărul a acceptat să mă ajute în apostolat. Îşi oferea suferinţa, în unire cu jertfa lui Isus, pentru intenţiile mele. Ori de câte ori i-am ce-

Cu flacăra apostolatului în priviri

rut o oră sau două din suferinţele lui pentru o anumită vindecare, reuşeam. Atât de puternică era intervenţia acestui mare infirm, încât am obţinut şi o vindecare de cancer a unui profesor universitar.

Şi nu numai că tânărul a murit în stare de sfinţenie, dar până la urmă tatăl lui s-a convertit. Ei da, acest mare infirm a fost omul cel mai puternic pe care l-am cunoscut vreodată."

Furnizor sigur de suflete pentru împărăţia lui Dumnezeu

Sunt numeroase relatările de convertiri care au avut loc prin activitatea apostolică a lui Vladimir Ghika, de transformări ale unor suflete cu totul împietrite sau considerate fără vreo speranţă întrucât se dăduseră Satanei. Atunci când era vorba să salveze un suflet pentru a-l readuce în mâinile lui Dumnezeu, niciun obstacol nu era de nedepăşit pentru monseniorul Ghika şi nicio distanţă nu era pentru el prea mare încât să nu o poată parcurge cu orice mijloc, zi ori noapte, pe pământ ori pe mare…

Monseniorul Ghika, ca un „artizan" în mijlocul atâtor bijuterii încredinţate lui de Dumnezeu pentru a le şlefui şi păstra

Amintim un singur episod care pare a fi elocvent prin delicateţea modului de abordare a sufletelor suferinde.

Monseniorul se afla la Bruxelles, în 1934, când a aflat că un amic al său, Panait Istrati, era internat de-acum în condiţii grave în spitalul pentru tuberculoşi din Bucureşti. Monseniorul nu a stat pe gânduri şi s-a urcat în primul tren.

Trebuie spus că acest prieten al său român, un scriitor cunoscut şi în ambientul literar francez, trecea prin momente deosebit de dificile, nu numai pentru că era pe patul de moarte, ci şi pentru că era singur, abandonat şi blamat de toţi tovarăşii săi de luptă pentru idealurile socialiste. Cele două călătorii ale sale în URSS, în 1927 şi 1929, îl conduseseră la descoperirea unei realităţi comuniste cu totul diferite de cea care îi fusese prezentată în saloanele intelectualilor parizieni. Onest şi curajos din fire, la întoarcerea din cea de a doua călătorie a decis să spună adevărul în povestirea „Să mergem spre altă flacără – Spovedania unui învins". A fost sfârşitul. Camarazii nu l-au iertat, ba chiar l-au acuzat că e fascist.

La sanatoriul din Bucureşti, pentru a-i aduce mângâiere scriitorului Panait Istrati, aflat aproape de moarte

În 1933 a însoţit un grup de surori carmelitane la Tokyo pentru a întemeia primul Carmel din Japonia

Cu ceva timp în urmă François Mauriac, scriitor catolic francez, încercase să-l încurajeze cu scrisori despre iubirea lui Dumnezeu şi infinita sa milostivire, dar lui Panait Istrati, bolnav în fază terminală, singur şi abandonat de prietenii care mai înainte îl aclamau, cuvintele despre iubirea divină nu făceau decât să-i sporească amărăciunea provocată de sentimentul că-şi irosise viaţa.

În cele din urmă, la căpătâiul lui a sosit Vladimir Ghika. Cuvintele lui în faţa unui om care se apropia de moarte erau puţine, dar Monseniorul ştia să vorbească şi prin gesturile atente ale mâinilor: ştergându-i sudoarea, oferindu-i un pahar cu apă ori aranjându-i pătura.

Aceste gesturi i-au vorbit lui Istrati despre iubirea divină mai mult decât orice cuvânt. Şi au grăit cu atâta intensitate încât l-au făcut să se reîmpace cu Dumnezeu înainte de marea întâlnire.

Temelia vieţii sale

Până aici am trasat un portret sumar al apostolatului lui Vladimir Ghika, prin câteva exemple ale misiunii sale, pentru a cunoaşte, ca să spunem aşa, pomul după roadele sale. Dar cu ce sevă se hrănea acest pom de era atât de rodnic şi neobosit?

Răspunsul ne este oferit de un alt fiul spiritual al său, Jean Daujat, care în cartea *L'apôtre du XX*^{ème} *siècle*: *Monseigneur Ghika* scrie: „Întreaga sa viaţă sacerdotală gravita în jurul Liturghiei pentru care se făcuse preot; nu trăia decât pentru Liturghia lui, care era temelia vieţii sale".

Un alt element vital al apostolatului lui Ghika era rugăciunea continuă. Pentru el rugăciunea nu era ca o pastilă pe care o iei cel puţin de trei ori pe zi: dimineaţa, la prânz şi seara. Rugăciunea trebuia să fie perpetuă, conform învăţăturii Domnului care ne îndeamnă să ne rugăm mereu. „Trebuie să-l fi văzut şi să-l fi ascultat ca să înţelegi pe deplin cum acest om răspândea rugăciune în jurul lui, cum devenea cu totul rugăciune prin toate gesturile, atitudinile, cuvintele sale, dar mai ales prin tăcerea sa: te făcea să te rogi, era aproape imposibil să fii în prezenţa lui sau să-l asculţi şi să nu te rogi", scrie Daujat în cartea amintită.

Mărturiile despre Monseniorul ca om de rugăciune sunt foarte numeroase, dar poate că e mai grăitor să-i dăm chiar lui cuvântul,când într-o scrisoare adresată unei persoane pe care o asista spiritual spunea: „O viaţă mereu preocupată de prezenţa lui Dumnezeu, împărtăşire profundă şi cu ardoare, dorinţă de a face mereu ceea ce Dumnezeu preferă". Le cerea mereu credincioşilor săi să fie conştienţi că, la umbra altarelor, bate în tăcere o Inimă Preasfântă, o inimă de carne, „simbol eficace şi viu al iubirii veşnice a lui Dumnezeu faţă de noi şi izvor al

Monseniorul Ghika ştia să vadă reflecţia lui Dumnezeu în ochii celor mici, mai ales a celor mai slabi şi care aveau mai mare nevoie de ajutor

tuturor harurilor", Inima lui Isus prezent azi ca şi acum două mii de ani în mijlocul discipolilor săi.

Monseniorul Ghika vorbea 22 limbi şi totuşi, după ce a citit biblioteci întregi şi a călătorit în întreaga lume, unicul limbaj pe care l-ar fi recomandat oricui era cel al rugăciunii, care chiar lipsit de cuvinte poate fi înţeles de universul întreg

Printre aforismele pe care Monseniorul Ghika obişnuia să le scrie pe bucăţele de hârtie, multe se referă la rugăciune, asta şi pentru că, aşa cum spunea el: „Rugăciunea este singura limbă pe care, probabil, o poate înţelege universul întreg". Şi acest lucru îl spunea el, care călătorise în lumea întreagă şi vorbea 22 de limbi.

Trebuie spus că Monseniorul Ghika ţinea foarte mult la fraţii săi întru preoţie care se aflau în suferinţă şi în mare dificultate în continuarea misiunii lor din pricina rătăcirii sau a slăbiciunii. Voia să-i întâlnească, le vorbea şi îi ajuta cu prezenţa sa şi cu rugăciunea sa asiduă. La cererea lui, chiar şi numeroşii săi fii spirituali se angajau să se roage pentru preoţi aflaţi în dificultate, mulţi dintre aceştia redobândind bucuria de a sluji cu fidelitate Biserica. Aşa a luat fiinţă în Franţa, în 1935, grupul de rugăciune pentru sprijinirea spirituală a preoţilor, care a devenit ulterior asociaţia *„Virgo Fidelis"* activă şi astăzi în diferite părţi ale lumii, printre care şi în România.

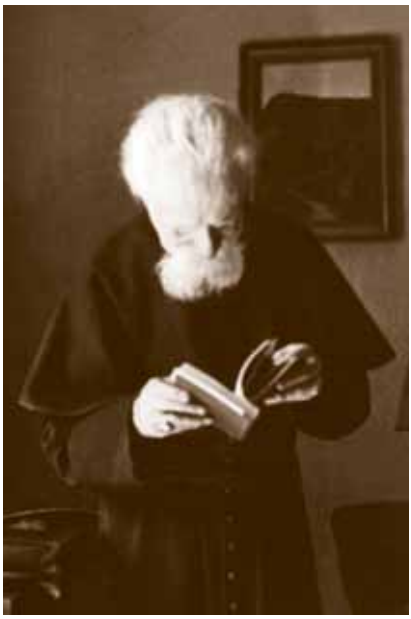

„Marele vagabond apostolic" din nou acasă

Vladimir Ghika, „marele vagabond apostolic", cum obişnuia să-i spună Papa Pius al XI-lea datorită marelui său zel apos-

tolic care l-a purtat în multe părţi ale lumii, a trăit ultimii cincisprezece ani ai vieţii sale în România, ţara natală.

S-a întors în ţara de origine în vara anului 1939, pentru a petrece câteva luni în familie, dar evenimentele legate de război l-au împiedicat să revină în Franţa. În toamna anului 1939 îl găsim dedicându-se slujirii refugiaţilor polonezi, a căror situaţie era cu adevărat dramatică. Apoi, în 1944, se afla la Bucureşti pentru a ajuta victimele bombardamentului.

„Marele vagabond apostolic” cu pelerina de care nu se despărţea niciodată

Stema grupului de rugăciune pentru preoţii în dificultate, format în Franţa la cererea Monseniorului Ghika şi devenit ulterior asociaţia „Virgo Fidelis”

Poverile altora

Dacă vei şti să iei asupră-ţi durerea celuilalt
Domnul nostru va lua asupră-Şi durerea ta,
astfel, lucrare de mântuire ea va deveni.
(V. GHIKA – *„Pensées pour la suite des jours”,* nr. 29)

La 4 aprilie 1944, cerul Bucureştiului s-a umplut de avioane. Oamenii, nepregătiţi pentru un astfel de eveniment, au ieşit din case pentru a vedea aşa-zişii „vulturi de fier”. „Ce frumos!”, exclama câte unul uimit de strălucirea lor ca a unor bijuterii de argint în lumina razelor de soare. Dar surpriza marcată de veselie nu a durat mult, transformându-se curând în teroare, moarte şi disperare.

Persoanele care au rămas în viaţă după acea ploaie torenţială de bombe, care a distrus Gara Centrală din Bucureşti, au căutat să se refugieze în buncărele cele mai apropiate.

Într-unul dintre acele refugii, din mijlocul oamenilor paralizaţi de teamă, s-a ridicat un glas care i-a invitat să se roage cu toţii împre-

„Epifania”, desen al lui Vladimir Ghika. Asemenea Magilor, şi el ştia să recunoască chipul lui Isus în cei marginalizaţi

una: *Tatăl nostru…*, *Bucură-te Marie…*, urmate de o formulă scurtă a *Actului de căinţă*, care spunea: „Dumnezeule, eu cred în tine, sper în Tine, Te iubesc şi mă căiesc de toate păcatele mele”.

Glasul care le insuflase curaj în suflet acelor persoane, cerându-i lui Dumnezeu ajutor şi apărare, era al lui Vladimir Ghika, şi pe toată durata războiului astfel de scene au continuat să se repete. Monseniorul devenise un fel de înger păzitor al buncărelor. Dacă era el prezent, oamenii se linişteau, se simţeau în siguranţă.

La rândul său, Vladimir Ghika nu ar fi abandonat niciodată oamenii, nu ar fi fugit să se salveze, nici măcar sub ploaia de bombe. Într-adevăr, în timpul unuia dintre bombardamentele asupra Bucureştiului, Monseniorul se afla în închisoarea de femei de la Văcăreşti, la periferia capitalei, pentru a vizita şi a oferi mângâiere femeilor condamnate pentru prostituţie. Acea categorie de persoane, care multora le provoca dezgust, în ochii Monseniorului Ghika erau suflete foarte preţioase pentru Dumnezeu, suflete care trebuiau răscumpărate şi care nu trebuiau abandonate niciodată, nici măcar sub ploaia de bombe. Pentru ele, Monseniorul Ghika celebra săptămânal Liturghia în închisoare. Iar când închisoarea a fost bombardată în timp ce el se afla acolo în vizită, a refuzat să coboare în refugiu împreună cu gardienii, rămânând alături de deţinute pentru a invoca împreună cu ele numele lui Dumnezeu cel milostiv.

La 4 aprilie 1944, Bucureştiul a fost bombardat puternic pentru prima oară de către aviaţia anglo-americană: au murit peste 3.000 de persoane. În acea împrejurare şi în alte momente tragice ale războiului, Vladimir Ghika nu i-a abandonat pe sărmanii săi, rugându-se, încurajându-i şi ajutându-i constant

În anii următori, a lucrat în mod constant alături de Fiicele Caritătii, oferind asistenţă tuturor acelora care aveau nevoie de ajutor material şi mai ales spiritual. Numărul persoanelor care se apropiau de Dumnezeu creştea

mereu. Monseniorul era de-acum cunoscut în capitala României ca punct de referinţă şi de sprijin chiar într-un timp marcat de teroare, tulburări şi confuzie spirituală.

Îmbrăţişează-l, te rog!

Se întâmplă adesea ca, în marile suferinţe şi tragedii, să căutăm mai mult apropierea de Dumnezeu, prezenţa şi ocrotirea Lui. Iar când o altă persoană ne oferă mângâierea de care avem nevoie, ştim cu certitudine că ea a fost trimisă de Dumnezeu. „A consola – spunea Monseniorul Ghika – este putinţa noastră de a da celuilalt ceva care să fie mai adevărat decât durerea sa" *(V. Ghika – „Gânduri pentru zilele ce vin", nr.13).* Iar acest „ceva" poate fi uneori o îmbrăţişare, ca în cazul unui tânăr din Bucureşti bolnav de discheratoză foliculară Darier.

„Doamne, ce trebuie să fac? Jugul tău e uşor, dar responsabilitatea faţă de ceilalţi este o povară". Pictură de Edouardo Georges Mac-Avoy, 1936

Povestea lui este relatată în cartea *Monseniorul*, al cărei autor – Horia Cosmovici – este unul dintre protagonişti.

Într-o zi, la uşa lui Vladimir Ghika a bătut o persoană. Era o femeie, vecină de casă. Era foarte disperată, cum numai mamele ştiu să fie atunci când fiii lor se simt rău. Femeia i-a cerut Monseniorului să o urmeze ca să-l viziteze pe fiul ei bolnav şi să-l binecuvânteze, să-l încurajeze şi să-l mângâie.

El a urmat-o imediat şi, în apartamentul acestei doamne, Vladimir Ghika s-a găsit în faţa unui tânăr care arăta de speriat, plin de răni purulente şi urât mirositoare pe chip şi pe tot corpul. Boala lui nu era contagioasă, dar oamenii oricum se temeau şi evitau orice contact cu el. Plăgile care îl făceau respingător ca un lepros erau şi dureroase, iar când se închideau deveneau tari, ca scoarţa unui copac, şi-l împiedicau să se mişte.

Bolnavul era farmacist şi încercase toate remediile posibile fără vreun rezultat. Până şi ultima speranţă se irosise: aceea de a obţine penicilină de la Ambasada americană din Bucureşti. Medicamentul, descoperit recent, era practic inexistent în Bucureşti şi se găsea în cantităţi mici numai la Ambasada americană, care îl păstra cu grijă pentru propriii funcţionari.

Prima vizită la tânăr a fost urmată de o alta şi tot aşa. În scurt timp, Monseniorul devenise unul de-al casei, iar tânărul cu chipul desfigurat, la rândul său, mergea adesea să-l viziteze pe preotul catolic de la care primea mângâiere şi speranţă.

Când Horia Cosmovici a mers într-o zi la Vladimir Ghika, acesta l-a întâmpinat la uşă punându-l în gardă: „Este la mine un tânăr grav bolnav pe care aş vrea să-l cunoşti. Te rog să-l îmbrăţişezi”. Iar el a promis că avea

Asemenea lui Isus în faţa leproşilor, care nu şi-a stăvilit niciodată elanul faptelor de caritate şi al milostivirii, netemându-se de contagiere nici de rigidele convenţii sociale ori de prejudecăţi, la fel şi Vladimir Ghika nu a ezitat niciodată să viziteze un frate aflat în suferinţă şi să-i aducă mângâiere

să o facă şi aşa a şi făcut, oferindu-i acelui tânăr mângâierea de a se simţi acceptat şi nu respins. Horia îi oferise astfel ceva mai adevărat decât propria durere.

Prezenţa constantă a lui Vladimir Ghika a schimbat în asemenea măsură viaţa acestui tânăr încât acesta şi-a acceptat crucea şi a dus-o cu seninătate, oferindu-şi suferinţa, în uniune cu jertfa lui Cristos, pentru vindecarea fizică şi spirituală a altor persoane.

„Căsătoria, ca şi preoţia, este un sacrament care se reînnoieşte în fiecare zi. Este o stare prin care bărbatul şi femeia pot să ajungă la sfinţenie, fiind pur şi simplu un bun soţ şi o bună soţie” (Vladimir Ghika)

Cei care l-au cunoscut pe farmacistul bolnav de discheratoză foliculară Darier după întâlnirea lui cu Vladimir Ghika dau mărturie că până la sfârşitul vieţii lui nu l-au mai auzit să se plângă. A murit în 1958, în harul lui Dumnezeu şi cu speranţa deplină că sărmanul său trup martirizat avea să fie într-o zi glorificat.

Monseniore, ce trebuie să fac?

Pentru a lua asupra sa povara suferinţelor altora, Monseniorul trebuia să lase deoparte suferinţele proprii. Nu trebuia să-l încurce nimic, nici măcar greutatea sa corporală. Ajunsese să cântărească atât de puţin încât părea imaterial.

Şi totuşi ceva îl încurca: valiza lui neagră din carton şi cu un aspect neobişnuit. Nu era nici rotundă, nici pătrat,ă şi avea o parte mai bombată, ca valizele pentru pălării. Înăuntru erau veşmintele sale sacre, breviarul şi tot ceea ce-i trebuia unui tămăduitor de suflete atunci când mergea la „pacienţii" săi.

Se deplasa mereu pe jos, pentru a se mortifica, iar cine cunoaşte oraşul Bucureşti ştie că este inadmisibil să te gândeşti să-l străbaţi pe jos, atât e de mare. El, însă, mergea mereu pe jos, cu valiza lui bombată. Cei care îl întâlneau se opreau pentru a se dumiri mai bine dacă bătrânul ducea valiza sau valiza îl ducea pe el.

Vladimir Ghika, asemenea lui Simon di Cirene pe drumul Calvarului, îşi oferise viaţa pentru a purta crucea celui mai slab, mai suferind, mai singur

Cu siguranţă că povara acelei valize istorice era un fleac în comparaţie cu poverile spirituale ale altora, pe care le lua asupra sa. Am ales un episod care pare a fi semnificativ pentru simţul de responsabilitate al Monseniorului în a se împovăra cu greutăţile altora. Îl citãm din nou pe Horia Cosmovici, din cartea *Monseniorul*.

«Într-o seară, pe la ora opt, ceea ce era cu totul neobişnuit, a sunat la uşa mea. De cum a intrat, l-am simţit că i se întâmplase ceva cu totul deosebit. Am început să vorbim despre una, despre alta, când, ajungând să vorbim despre autoritatea Bisericii, am afirmat: „Ce uşor este să asculţi!" La care mi-a răspuns: „Dacă totdeauna trebuie să asculţi, nu este însă totdeauna uşor să asculţi". Şi a început să-mi prezinte situaţia dificilă în care se afla, şi mi-a cerut părerea.

Doamna doctor Băltăceanu, fiica sa spirituală, i-a spus că a rămas însărcinată, şi că soţul ei, care era unul din marii noştri internişti, consultase toate somităţile ginecologice de la

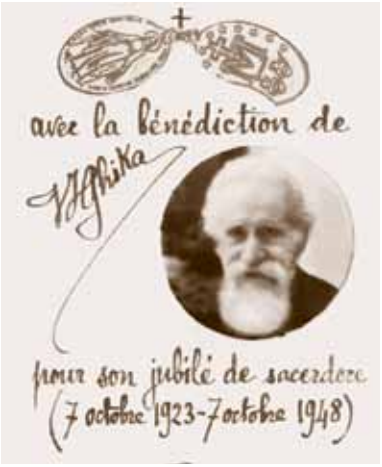

noi şi toţi au fost de acord, întrucât existau motive medicale bine întemeiate, că sarcina trebuia întreruptă pentru a salva viaţa mamei.

„Ce trebuie să fac?”, l-a întrebat doamna pe Monseniorul Ghika. Sfatul lui a fost conform cu porunca Bisericii, care interzice avortul, dar şi conform cu ordinea firii, pentru că, dacă este cazul, şi cazul este întotdeauna, părinţii trebuie să se jertfească pentru copii şi nu copiii pentru părinţi.

După acest sfat, doamna a rezistat tuturor argumentelor şi rugăminţilor solului ei, şi a păstrat sarcina.

În 1948, anul jubileului său sacerdotal, în ciuda dramaticului scenariu socio-politic care se prefigura în România şi a rugăminţilor rudelor lui de a se îndepărta de pericolul iminent, Monseniorul Ghika a decis să rămână la Bucureşti

Monseniorul mi-a cerut să mă rog atât pentru mamă şi copil, cât şi pentru el personal, care trecea printr-o grea încercare. Eu ce sfat aş fi putut să-i dau? De altfel, simţisem că el venise nu atâta pentru sfat, cât pentru a obţine o uşurare a greutăţii care-l apăsa, împărtăşind-o unui suflet despre care ştia că-i este ataşat.

I-am promis că mă voi ruga cu toată puterea. La împlinirea termenului s-a născut o fetiţă voinică şi sănătoasă. Minunea se produsese!

Pe când fetiţa avea vreo trei anişori, am întâlnit-o pentru prima oară într-un tramvai, cu mama ei. Era un îngeraş blond, cu bucle. M-a apucat de mână şi cât a durat călătoria nu mi-a mai dat drumul. Am înţeles că-mi mulţumea, fără să ştie, pentru rugăciuni.»

„Dacă Dumnezeu mă vrea aici, voi rămâne aici”

În 1948, rudele Monseniorului Ghika au decis să părăsească România deoarece erau în grav pericol din cauza noului regim politic. Vladimir nu a vrut să plece cu ei ca să nu

abandoneze sufletele încredinţate lui, deşi era conştient de riscurile mari pentru libertatea şi viaţa lui. Singurul răspuns la rugăminţile lor de a părăsi ţara era: „Dacă Dumnezeu mă vrea aici, voi rămâne aici”.

Chiar dacă activităţile lui erau exclusiv religioase şi caritative, lipsite de orice caracter politic, Monseniorul era considerat un pericol pentru cei care vroiau să-l înlocuiască pe Dumnezeu cu o ideologie politică. El era părintele spiritual a numeroşi tineri care îl căutau încontinuu pentru sfaturile lui şi pentru sprijin spiritual, şi nu-i putea abandona. De aceea, a decis să rămână ca să-i încurajeze, să-i ocrotească, să-i sprijine cu rugăciunea neîntreruptă şi să-i mângâie cu prezenţa sa. Dumnezeu îl voia alături de ei şi el a rămas. În acel an, la 7 octombrie, a celebrat 25 de ani de preoţie.

Monseniorul era acel tip de persoană care zguduia sufletele, le trezea. Oamenii care îl întâlneau pe stradă nu rămâneau indiferenţi, percepeau în el prezenţa lui Dumnezeu şi recunoşteau sfinţenia acelui bătrân cu plete lungi dalbe, cu reverenda uzată şi cu pantofii roşi, iar când îl întâlneau, îşi plecau privirea în semn de respect şi consideraţie.

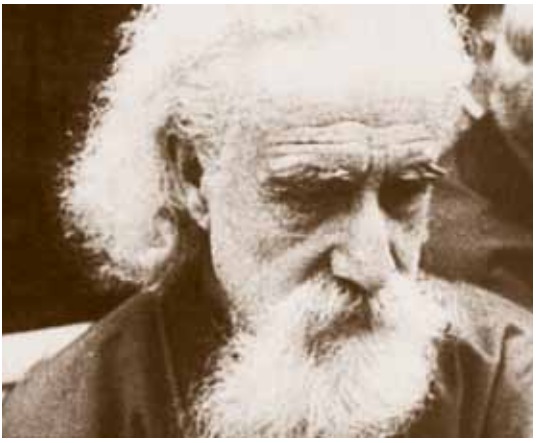

„Dacă Dumnezeu mă vrea aici, voi rămâne aici”. În 1948 a refuzat să plece cu trenul regal, rămânând în ţara sa, ca păstor fidel în mijlocul fiilor săi spirituali, speriaţi în faţa „lupilor”

Harul martiriului

O, preotul meu, cum vei cuteza
să Mă sacrifici cu adevărat şi în întregime,
dacă mai înainte nu te-ai sacrificat pe tine însuţi
cu adevărat şi în întregime?
(V. GHIKA – *„Pensées pour la suite des jours”,* nr. 246)

În acea zi de 18 noiembrie 1952, Monseniorul Ghika a fost chemat de urgenţă acasă la o persoană bolnavă pentru a-i administra sacramentele. Iar el a mers imediat, aşa cum făcea de obicei. Mergea cu pas grăbit, ducându-şi valiza cu veşmintele sacre, când pe una dintre străduţe, pe drumul de întoarcere, o maşină s-a oprit pe neaşteptate lângă el. Doi bărbaţi de la Securitate au coborât în grabă cerându-i să urce. S-au îndreptat spre închisoarea militară „Uranus” din Bucureşti. Acolo aveau loc interogatorii lungi cu viitorii deţinuţi politici, anchete care puteau să dureze şi luni de zile. În cazul lui, ancheta a durat un an şi a fost, ca la carte, cu bătăi inumane şi torturi de neimaginat.

Acuzaţia era de complicitate la crime de înaltă trădare în favoarea Vaticanului. Aceasta a fost interpretarea ideologică pe care autoritatea regimului o dădea actului său de fidelitate faţă de Biserica Romei şi faţă de Papa, păstorul ei universal.

Trebuie explicat că de-a lungul a patru ani, între 1948 şi 1952, în România au fost arestaţi şi închişi toţi episcopii Bisericii Catolice, împreună cu auxiliarii lor, şi toţi preoţii care se opuneau regimului comunist. Intenţia autorităţilor politice era aceea de a crea în România

o Biserică Catolică „patriotică”, separată de Sfântul Scaun, cu o nouă ierarhie, numită de regim şi fidelă numai lui.

Cu această intenţie a fost eliminată complet ierarhia catolică din ţară. Dar planurile regimului nu au avut efectul dorit: înainte de arestarea celor aflaţi la conducerea Bisericii Catolice din România, fuseseră numiţi în secret substituţi, care se chemau *ordinarii substituti*, aşa cum cerea decretul Papei Pius al XII-lea *Nominatio Substitutorum*, din 7 iulie 1948.

Vladimir Ghika a susţinut şi apărat din toate puterile sale şi cu toate mijloacele autoritatea ecleziastică clandestină, ajutând-o să păstreze contactul cu Sfântul Scaun prin ambasadele străine unde el era cunoscut şi stimat. Aceasta a fost crima de neiertat, numită „înaltă trădare”, de care Monseniorul Ghika a fost acuzat.

Onoarea de a fi închis pentru Isus Cristos

Nimic nu este mai presus decât onoarea de a fi închis pentru Isus Cristos. Închisoarea era sfântă şi noi nici măcar nu bănuiam”. Aceste cuvinte erau rostite de Vladimir Ghika în

Statuia „Cărturarul”, de sculptorul român Gheorghe Anghel, care îl reprezintă pe omul de cultură Vladimir Ghika. Se află în curtea Muzeului Naţional de Artă din Bucureşti. Cu toate acestea, în inimile credincioşilor, Vladimir Ghika nu este amintirea unei statui, ci prezenţa vie a unui adevărat păstor de suflete

preajma morţii, după torturi de neimaginat pe care nicio fiinţă omenească, fără ajutorul lui Dumnezeu, nu le-ar putea suporta mai mult de câteva minute.

Torţionarii săi voiau să-i smulgă o mărturisire despre căile de comunicare cu Sfântul Scaun şi, în acest scop, s-au folosit de toată inteligenţa lor diabolică, de la interogatorii continue, zi şi noapte, fără întrerupere, până la înscenarea unei execuţii false.

Facem referinţă la aceste metode nu cu intenţia de a sublinia răutatea călăilor, ci pentru a scoate în evidenţă virtuţile Monseniorului Ghika şi în momentele sale de suferinţă. Valoarea metalelor preţioase se probează în foc, virtuţile sufletelor – în suferinţă.

Ultima fotografie cu Monseniorul Ghika în libertate

Spânzurarea electrică

În timpul interogatoriului continuu, rezervat celor mai încăpăţânaţi, care refuzau să semneze mărturisiri false, cel cercetat era interogat fără întrerupere, zi şi noapte, pe o perioadă îndelungată de timp. Anchetatorii se alternau pe rând, dar cel cercetat rămânea mereu acolo, suportând un interogatoriu extenuant. Era ţinut treaz prin lovituri cu picioarele, pumnii, cu duşuri reci, câini feroce…

Interogatoriile continue le serveau anchetatorilor nu numai pentru a stoarce informaţii, ci şi pentru a trasa un profil psihologic al celui anchetat, pentru a descoperi punctele lui slabe şi temerile lui, informaţii foarte utile pentru a inventa noi torturi.

La unul dintre aceste interogatorii au descoperit că Vladimir Ghika avea oroare de spânzurătoare. Atunci, pentru a-l face să vorbească, l-au supus la o aşa-zisă „spânzurătoare electrică”.

Era vorba de un dispozitiv electric cu un inel metalic fixat în jurul gâtului condamnatului. Inelul se strângea pe gât şi un braţ electric îl ridica pe nefericit supunându-l la şocuri electrice. Operaţia era repetată după placul torţionarilor. Monseniorul Ghika a suferit 83 de astfel de spânzurări.

Falsa condamnare la moarte

Episodul i-a fost relatat de către Vladimir Ghika Părintelui Hieronymus Menges, *ordinarius substitutus* de Bucureşti şi coleg al său de celulă, acuzat şi el de înaltă trădare.

„Fericiţi veţi fi când vă vor insulta, vă vor persecuta şi, minţind, vor spune tot răul împotriva voastră din pricina mea. Bucuraţi-vă şi veseliţi-vă, căci mare va fi în ceruri răsplata voastră” (Mt 5,11-12)

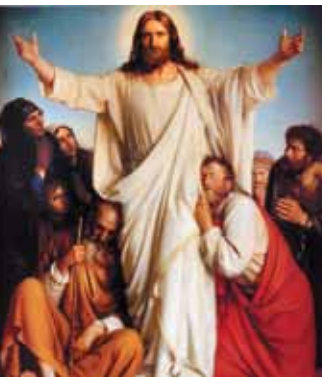

„Moartea ar fi pentru mine cel mai mare har, pentru că mi-ar permite să-l întâlnesc pe Isus Cristos” (Vladimir Ghika)

Văzând că Monseniorul Ghika continua să reziste şi că nu dădea informaţii, călăii s-au gândit la o altă tortură care, după părerea lor, avea să dea rezultatul dorit, condamnarea la moarte.

I-au înscenat un proces cu toate elementele necesare pentru a-l face să pară real chiar şi în ochii unui acuzat cult cum era Vladimir Ghika, care studiase dreptul. Pe scurt, la sfârşitul acelui proces-farsă a fost condamnat la moarte, cu executarea imediată a pedepsei.

După pronunţarea sentinţei, l-au scos din închisoare şi l-au dus în locul destinat execuţiilor, l-au legat la mâini, i-au acoperit ochii cu o eşarfă neagră, şi au ordonat plutonului de execuţie să tragă. Iar soldaţii au tras, dar armele erau încărcate cu gloanţe oarbe.

Episodul ar putea părea doar o glumă proastă pusă la cale de vreun exaltat. În realitate, falsa condamnare la moarte era una dintre metodele Securităţii rezervată acuzaţilor consideraţi dificili, celor care nu mărturiseau imediat „crimele” grave de care erau acuzaţi.

Această formă de tortură se baza probabil pe ideea că un deţinut, adus în condiţii extreme de moarte iminentă şi conştient de riscul de a-şi pierde viaţa, ar fi încercat să scape cu viaţă şi ar fi mărturisit.

Cu Vladimir Ghika condamnarea falsă la moarte nu a avut efectul sperat, ba mai mult, într-o consideraţie a lui referitoare la slabele cunoştinţe psihologice ale călăilor săi, i-a spus Părintelui Menges: „Cum au putut să creadă că mă vor convinge să mărturisesc ameninţându-mă cu moartea, când moartea ar fi fost pentru mine harul cel mai preţios, pentru că mi-ar fi permis să-l întâlnesc în sfârşit pe Isus Cristos?”

În drum spre Paradis

Calea spre Paradis are doar
lăţimea unei persoane
şi înălţimea unei cruci.
(V. Ghika – *„Pensées pour la suite des jours”*, nr. 154)

Procesul adevărat, chiar dacă în fond a fost tot un fel de farsă, a avut loc la 25 octombrie 1953 şi s-a desfăşurat cu uşile închise.

Când şi-a auzit rostit numele, Vladimir Ghika s-a ridicat în picioare şi a cerut să se apere singur deoarece studiase dreptul şi cunoştea procedurile. Preşedintele i-a închis gura, ordonându-i să ia loc pentru că avea deja un avocat din oficiu.

Pentru cei care nu ştiu, în procesele politice ale epocii avocatul din oficiu era doar un figurant care nu exercita de fapt rolul de apărător. În realitate, nici nu ar fi avut cum să o facă, dat fiind că-şi întâlnea clientul numai în ziua procesului, în sala de judecată. Se întâmpla chiar ca avocatul să nu cunoască nici măcar numele deţinutului, aflându-l abia în sală, de la preşedinte, în ziua procesului, când îi erau înmânate documentele.

O celulă din închisoarea politică de la Jilava. Cine oare nu ar fi cuprins de groază?

„Mă apăr singur”, a continuat să strige Monseniorul şi, ieşind din banca acuzaţilor, s-a apropiat de preşedinte apucând strâns cu mâinile bara care îi separa. Gardienii au venit în

grabă să-l îndepărteze dar, în mod inexplicabil, trei bărbaţi vânjoşi nu reuşeau să-l clintească pe acel bătrân preot care arăta ca o nălucă şi care nu cântărea mai mult de 50 de kilograme.

Martorii prezenţi la acea scenă îl descriu pe Monseniorul Ghika ca pe un profet din Vechiul Testament, cu părul lui lung şi alb răvăşit, cu barba deasă şi degetul arătător ridicat cerând dreptate. În cele din urmă, cei trei reuşiră să-l ia de subraţ şi să-l scoată afară din aulă.

Strigătul lui, gestul lui de sfidare a preşedintelui tribunalului pentru a cere să se apere singur, nu era nici criză de nervi, nici act de protagonism. „Am făcut-o ca să vă încurajez pe voi", i-a spus unuia dintre deţinuţi care se minuna de un asemenea gest care nu putea avea decât consecinţe grave.

Un tunel în închisoarea de la Jilava, fără vreo lumină care să indice capătul lui

Cu acuzaţia de „spionaj în favoarea Vaticanului şi a puterilor imperialiste", a fost condamnat la trei ani de temniţă şi închis în închisoarea de la Jilava, în apropiere de Bucureşti. Era 25 octombrie 1953, într-o zi de duminică, în sărbătoarea lui Cristos Rege.

Pentru Monseniorul Ghika, închisoarea de la Jilava, ultima etapă în drumul său spre Paradis, a fost marcată de suferinţe. Nu a încercat să le evite, dimpotrivă, le-a adunat ca pe nişte flori, pentru a face din ele o cunună de rugăciuni de laudă adusă lui Dumnezeu în ziua Întâlnirii lor.

„Doamne, pot să sufăr mai mult decât pot să mă rog ţie cu buzele şi inima", spunea într-o rugăciune alcătuită de el pentru momentele de încercare. „Şi, odată dăruite Ţie, su-

ferinţele mele se roagă singure. Ele Te vor invoca mai îndelung decât o vor face rugăciunile mele şi cu cât voi fi mai suferind, cu atât mai mult suferinţele vor şti să Te invoce”.

Torturile de zi cu zi, suferite de deţinuţii de la Jilava, erau multe şi continue: foame, frig, înghesuiala din celule, percheziţiile nocturne însoţite de urlete, blesteme şi bătăi din partea gardienilor şi a oficialilor. Cele mai teribile erau cele din timpul iernii, când deţinuţii erau scoşi din celulele lor noaptea, sub lovituri de picioare şi de pumni, şi duşi afară în aer liber într-un fel de curte, unde aşteptau chiar şi două, trei ore, până la terminarea percheziţiei. În timp ce stăteau acolo, aproape goi la -10, -15 grade, deţinuţii deveneau subiect de batjocură şi de violenţe fizice pentru gardieni şi recruţi.

În timpul unei astfel de percheziţii, Monseniorul a fost luat la ochi de un recrut tânăr şi zelos care, pentru a le demonstra superiorilor săi ce călău bun este, îl apucă pe preot cu ambele mâini şi începu să-l trântească la pământ, să-l împingă până ce îl făcea aproape să cadă pentru ca apoi să-l prindă în ultimul moment. Juca un fel de joc de dexteritate doar ca să se distreze cu trupul deja martiri-

Relicva pe care Monseniorul Ghika o purta mereu cu sine şi cu care obişnuia să-i binecuvânteze pe credincioşi. Este vorba de un fragment din cununa de spini a lui Isus

zat al bătrânului, care ajunsese de-acum doar piele şi os.

În timpul unei alte percheziţii, i-au confiscat Monseniorului un fel de relicvă pe care o purta mereu cu sine, într-un buzunar din interiorul reverendei, în dreptul pieptului, cu care îi binecuvânta pe credincioşi. Era un spin din cununa lui Isus, pe care îl primise de la Arhiepiscopul Parisului. În închisoare, când deţinuţii se simţeau rău, mergeau la Monseniorul pentru a-i cere să-i binecuvânteze cu relicva, îngenuncheau şi el le aşeza relicva pe locul dureros, rugându-se. Multe mărturii relatează vindecări dobândite imediat după binecuvântarea primită de la „doctor", cum îl numiseră ei. Această relicvă a fost apoi recuperată într-un mod aproape miraculos şi este păstrată acum de Arhiepiscopul de Bucureşti.

„Doctorul" ştia să aline şi o altfel de suferinţă fizică a deţinuţilor: teribila foame care îi chinuia zi şi noapte. Le oferea lor mare parte din raţia lui de hrană, păstrând pentru sine puţin sau chiar nimic.

Crucea din piatră de la mormântul Monseniorului Ghika, în cimitirul „Bellu" din Bucureşti

Monseniorul şi-a continuat apostolatul, într-un mod deosebit, şi în închisoare, loc prin excelenţă al suferinţei şi discriminării. Atunci când putea, se ruga împreună cu tovarăşii săi de suferinţă, îi sfătuia, îi consola şi le oferea iertarea lui Dumnezeu.

Tinerii ţineau foarte mult la el, căutau să fie în prejma lui şi doreau mult să-i asculte povestirile din călătoriile sale, care deveneau adevărate conferinţe pe teme dintre cele mai variate. Nu de puţine ori Monseniorul a fost luat pe braţe de

cei mai tineri dintre colegii de celulă şi aşezat în locul cel mai înalt din acel spaţiu sufocant, pentru a asculta o meditaţie de-a lui, o învăţătură, ceea ce pentru ei constituia o hrană vitală pentru minte şi pentru spirit. Şi-apoi, indiferent de tema abordată, mesajul care rezulta era mereu: „Iubiţi-i pe cei ce vă resping şi faceţi să rămână mereu vie speranţa în inimile copleşite de durere". Iar auditoriul aglomerat, deoarece în celule erau înghesuiţi chiar şi 45 de deţinuţi, îl asculta cu evlavie şi uita, măcar pentru puţin, de suferinţe.

„Adevăr, adevăr vă spun: dacă bobul de grâu, care cade în pământ, nu moare, rămâne singur; însă dacă moare, aduce rod mult" (In 12,24)

Chiar şi în ultimele sale zile de viaţă, petrecute la infirmeria închisorii, a avut alături de el mai mulţi tineri gata să-i ofere ajutor şi să se îngrijească de el.

Cu patru zile înainte de a muri, Vladimir Ghika a prevestit ziua morţii sale, inclusiv ora, şi a cerut prezenţa unui preot catolic pentru a se spovedi. Răspunsul autorităţilor din închisoare a fost un „nu" sec. Atunci a plâns. Nu plânsese până atunci din cauza frigului, nici din pricina foamei, şi nu protestase pentru picioarele şi pumnii primiţi. Dar în faţa acestui refuz a plâns amar şi a ales să facă o spovadă publică, în care spunea că a făcut tot posibilul pentru adevărata Biserică a lui Cristos, într-o perioadă atât de tristă pentru ţara sa şi pentru mare parte din omenire.

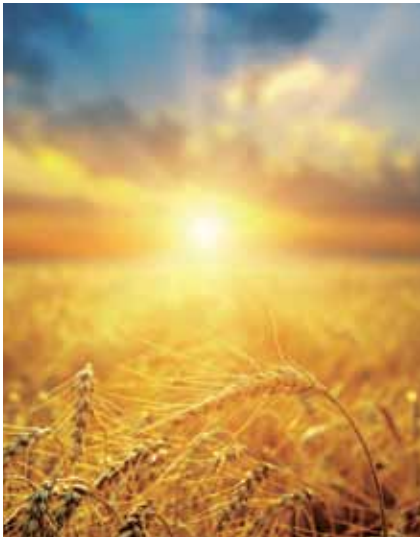

În ziua în care a plecat la Tatăl, la 16 mai 1954, soarta a vrut (sau poate Providenţa Divină) ca Monseniorul să aibă alături de el un preot ortodox, un pastor protestant, un tânăr evreu

şi un imam tătar, şi ei deţinuţi şi internaţi în infirmeria închisorii. Prezenţa lor, reculeşi în rugăciune în momentul suprem al morţii lui, a fost ca o exprimare a unei ultime dorinţe, un semn de comuniune pe care Vladimir Ghika îl lăsa moştenire după viaţa trăită cu visul unei singure turme sub un singur păstor.

În 2002, la aproape jumătate de secol de la moartea sa, după zece ani de studii şi adunare de mărturii, i s-a deschis un alt proces lui Vladimir Ghika: de data aceasta însă este vorba despre procesul canonic de beatificare şi canonizare înaintat prin iniţiativa Arhiepiscopului Mitropolit de Bucureşti, Monseniorul Ioan Robu.

* * *

Cine este bărbatul din fotografie?, ne întrebăm din nou la sfârşitul acestei scrieri care i-a schiţat viaţa. Şi, în baza a ceea ce s-a spus până acum, credem că nu ar greşi cei care ar vrea să-l definească „UN SFÂNT”.

Sfânta Liturghie de comemorare a Monseniorului Ghika şi a martirilor Bisericii Catolice din România, celebrată la 6 noiembrie 2010 în Fortul militar de la Jilava, de către Arhiepiscopul de Bucureşti, Ioan Robu

Surse bibliografice consultate

COSMOVICI, HORIA, *Monseniorul: amintiri din viața lui Vladimir Ghika* (perioada 1939-1954), urmate de *Appels de Dieu: 850 de gânduri inedite* (în limba franceză) ale Monseniorului Ghika, București 1996.

COSMOVICI, HORIA, *Monseniorul. Amintiri si documente din viata Monseniorului Ghika în România. Editia a II-a revăzută si adăugită* îngrijită de Emanuel Cosmovici, Editura Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuș 2011 .

COSMOVICI, EMANUEL, *De ce a fost arestat Monseniorul Ghika?*, în "Actualitatea Creștină", Anul XIX, nr 11/2008 noiembrie.

DAUJAT, JEAN, *L'apôtre du XX-e siècle - Monseigneur Ghika*, Nouvelles Editions Latines, Paris 1962.

DE MIRIBEL, ÉLISABETH, *Memoria tăcerilor. Vladimir Ghika 1873-1954*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București, București 2004; trad. Stela Ciungan..

GHIKA, VLADIMIR, *Gânduri pentru zilele ce vin*, Editura Dacia, Cluj-Napoca 1995; trad. Doina Cornea.

Pe hartă sunt indicate: cu albastru ţările în care Monseniorul Ghika a trăit pentru mai mult timp; cu roşu locurile care au găzduit Congrese Euharistice Internaţionale la care el a participat; şi cu verde localităţile unde a mers din motive pastorale

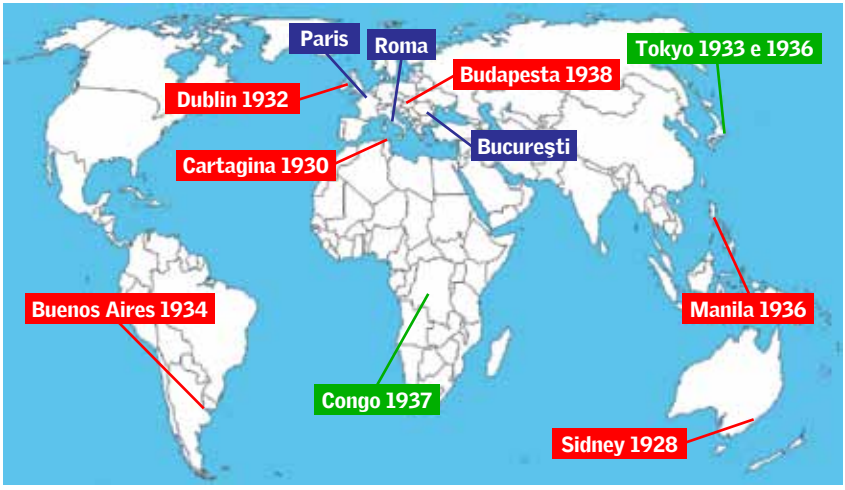

Cuprins

Cine este bărbatul din fotografie? 3

De la principe
la cerşetor de iubire pentru Cristos .. 5

Principele consacrat
Regelui Universului 6

Apropierea de Dumnezeu 8

Ajuns la Dumnezeu prin aproapele .. 10

O întâlnire providenţială 12

Dimineaţa diplomat,
la prânz infirmier… 14

Curajul misionar 15

Omul cel mai puternic 20

Furnizor sigur de suflete
pentru împărăţia lui Dumnezeu 22

Temelia vieţii sale 24

„Marele vagabond apostolic”
din nou acasă 27

Poverile altora 28

Îmbrăţişează-l, te rog! 30

Monseniore, ce trebuie să fac? 32

„Dacă Dumnezeu mă vrea aici,
voi rămâne aici”..... 34

Harul martiriului 36

Onoarea de a fi închis pentru Isus Cristos ... 37

Spânzurarea electrică 39

Falsa condamnare la moarte 39

În drum spre Paradis..... 41

Surse bibliografice consultate..... 47

Postulatura Vladimir Ghika
Str. G-ral Berthelot, 19
010164 Bucureşti - România - Tel: +40 21 2015400
e-mail: postulatura@vladimirghika.ro
www.vladimirghika.ro
www.vladimiri-ghika-amicus.blogspot.ro